

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 167/2023
12.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јовановић, адвокат из ..., против тужене Средње техничке школе „Јожеф Шинковић“ из Бачке Тополе, коју заступа Правобранилаштво Аутономне Покрајине Војводине, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3963/22 од 03.10.2022. године, у седници одржаној 12.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3963/22 од 03.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици, Судска јединица у Бачкој Тополи П1 1145/2021 од 11.07.2022. године, ставом првим изреке, одлучено је да се прецизирани тужбени захтев усваја. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име неисплаћене накнаде за исхрану у току рада, за период од децембра 2018. године до новембра 2021. године, исплати износ од 83.944,75 динара, са законском затезном каматом од 18.03.2022. године, до исплате и износ од 12.016,31 динара, на име обрачунате законске затезне камате од доспелости сваког појединачног месечног износ до 17.03.2022. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу, на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора, за период од децембра 2018. године до новембра 2021. године, исплати износ од укупно 65.681,21 динара, са законском затезном каматом од 18.03.2022. године, до исплате и износ од 9.126,98 динара, на име обрачунате законске затезне камате од доспелости сваког појединачног месечног износ до 17.03.2022. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати трошкове парничног поступка у износу од 53.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, до исплате. Ставом петим изреке, одлучено је да су странке ослобођене плаћања судске таксе по члану 9. Закона о судским таксама.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж1 3963/22 од 03.10.2022. године, ставом првим изреке, усвојио жалбу тужене и пресуду Основног суда у Суботици, Судска јединица у Бачкој Тополи П1 1145/21 од 11.07.2022. године, у делу одлуке о тужбеном захтеву преиначио, тако што је одбио тужбени захтев тужиоца, којим је

тражио да се обавезе тужене да тужиоцу, за период од децембра 2018. године до новембра 2021. године, исплати по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 83.944,75 динара, са законском затезном каматом од 18.03.2022. године, до исплате и затезну камату у износу од 12.016,31 динара, обрачунату за период од доспелости сваког појединачног месечног износа до 17.03.2022. године, као и по основу накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 65.681,21 динара, са законском затезном каматом од 18.03.2022. године до исплате и законску затезну камату у износу од 9.126,98 динара обрачунату за период од доспелости сваког појединачног месечног износа до 17.03.2022. године. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 53.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате и обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 9.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 43.585,04 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију по члану 403. став 2. тачка 2. ЗПП, због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а у ревизији тужиоца се не указује на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тачке 2. и 3. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је уговором о раду засновао радни однос код тужене за рад на радном месту ..., са утврђеним коефицијентом за обрачун плате од 8,62. У спорном периоду од 01.12.2018. године до 30.11.2021. године, тужена је тужиоцу обрачунавала плату применом коефицијента 8,62, у складу са Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама предвиђен за радна места на којима се обављају административни послови, финансијско-књиговодствени радник, домар, кувар, економ, радник у школској радионици (IV степен стручне спреме), а уколико је тако обрачуната плата била нижа од минималне нето зараде, тужена је вршила корекцију плате до висине минималне зараде. На обрачунским листама плате тужиоца није исказана, као посебна ставка, накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Висина потраживања тужиоца на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, за утужени период, утврђена је вештачењем од стране судског вештака економско-финансијске струке у три варијанте: у првој варијанти на основу одредби Посебног колективног уговора за средње школе („Сл. гласник РС“ бр. 53/99), у другој варијанти на основу одредби Општег колективног уговора из 2008. године и у трећој варијанти на основу најповољнијих критеријума за тужиоца из упоредно важећих посебних колективних уговора у Републици Србији рачунајући висину накнаде трошкова за исхрану у току рада у дневном износу од 250,00 динара бруто и висину месечног износа регреса за коришћење годишњег одмора у висини од

1/12 минималне зараде у Републици Србији, према којој варијанти је и тужилац определио свој тужбени захтев.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио и тужену обавезао да му исплати предметне накнаде у износима утврђеним вештачењем, трећом варијантом налаза и мишљења вештака, према критеријумима у упоредно важећих колективних уговора у Републици Србији у истом временском периоду на које се односе и предмета потраживања тужиоца, а односе се на јавна предузећа. По мишљењу првостепеног суда, у износу минималне зараде која је тужиоцу исплаћивана у утуженом периоду, не могу бити садржане предметне накнаде, а право на накнаду предметних трошкова на основу Закона о платама у државним органима и јавним службама, није реализовано конкретном исплатом, првостепени суд је закључио да је тужена дужна да тужиоцу предметне накнаде исплати, на основу одредбе чл. 111., 112. и 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду.

Другостепени суд је, усвајањем жалбе тужене, преиначио првостепену пресуду тако што је тужбене захтеве тужиоца одбио налазећи да је у погледу уређивања плата и накнаде и других примања запослених у јавним службама, сходно члану 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, прописано да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, које тужиоцу припадају, па је то право регулисано на начин да су именоване накнаде садржане у коефицијенту, у ком случају нема места примени одредби члана 111. и 112. у вези члана 118. Закона о раду, с обзиром да цитирана одредба посебног закона искључује примену опште норме и Закона о раду.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Закон о раду у одредби члана 105. став 3. прописује да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа осим примања из члана 14, 42. став 3. тачке 4. и 5, члана 118. став 1. тачка 1. – 4, члана 119, члана 120. тачка 1. и члана 158. тог Закона. Према одредби члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана мора бити изражена у новцу (став 2.).

Закон о платама у државним органима и јавним службама прописао је начин утврђивања плате, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Плату запослених у јавним службама одређује основна плата коју чини производ основице за обрачун плате (коју утврђује Влада) и коефицијента (утврђених актом Владе), додатака на плату прописаних тим Законом (минути рад, прековремени рад, теренски додатак, рад ноћу и на дан државних и верских празника) и обавезе које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате. Према одредби члана 4. став 1. тог Закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник Републике Србије“ број 21/2015, 92/2020), предвиђено је да уколико основна плата запосленог која је утврђена на основу основице за обрачун и исплату плате и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун плате за пуно радно време и остварени стандардни учинак, је нижа од минималне зараде, основна плата утврђена на напред описани начин исплаћује се у висини минималне зараде (члан 20.). Исто решење садржано је и у члану 31. Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник Републике Србије“ број 38/2019, 55/2020), а према одредби члана 48. тог Општег акта, запослени може да оствари право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора од 2020. године, ако се за такву врсту накнаде стекну услови у буџету Републике Србије, тако што висину тих накнада утврђује Влада.

Дакле, регулатива обрачуна и исплате плата у јавним службама у складу са нормама посебног закона, није истоветна регулативи обрачуна и исплате зарада према правилима која се примењују у општем радно-правном режиму, јер појам зараде у одређеним радним срединама и плате нема јединствено значење, што се директно одржава на различитост услова, начина и обима права на накнаду предметних трошкова. Обрачуном плате запосленима у јавним службама, применом посебних закона и општих аката, запослени на одређеним радним местима са најнижим коефицијентом, примају плату у нижем износу од минималне зараде и у тој ситуацији вршена исплата плате до висине вредности минималне зараде. Међутим, исплатом плате запосленима у јавним службама у висини вредности минималне зараде, не активирају се правила општег радно-правног статуса према коме запослени, који у складу са Законом о раду, остварује право на исплату минималне зараде има право на увећану зараду и накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у смислу одредбе члана 108. и 118. Закона о раду. Горе наведени посебни прописи не предвиђају право на накнаду за исхрану и регрес за коришћење годишњег одмора посебном нормом, јер су ове накнаде обухваћене и садржане у коефицијенту за обрачун плате (члан 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама), што значи да се иста остварују кроз обрачун и исплату плата, услед чега нема ни основа (упућујућих норми) да се примењују Параметри из колективних уговора за запослене у јавним предузећима, Посебног колективног уговора за средње школе, односно Општег колективног уговора. Стога, према садржају наведених посебних закона, нема правне празнине по питању права на исплату накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, због чега нема ни услова за супсидијерну примену Закона о раду (члан 2. Закона о раду), што значи да је тужбени захтев тужиоца неоснован.

На основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата, у ком је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог. Из тих разлога се наводима ревизије тужиоца неосновано побија правилност примене материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. Закона парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић